

Maa- ja metsätalousyritysten taloustilasto 2005

Maatalouden menot kasvoivat tuloja enemmän

Maatilayritysten saama maataloustuki kasvoi vuodesta 2004 vuoteen 2005 noin 41 miljoonaa euroa. Muut tuloerät sen sijaan alenivat noin 5 miljoonaa euroa, joten tulojen lisäys oli 36 miljoonaa euroa. Kun maatalouden menot kasvoivat samanaikaisesti noin 72 miljoonalla, niin tämän seurauksena maatalouden tulos aleni noin 36 miljoonalla eurolla. Laskelmassa on mukana kaikkien noin 145000 maatilatalouden verovelvollisen yksikön tiedot. Näistä noin 67000 verovelvollisen tuotanto tapahtuu maatilarekisteriin kuuluvalla aktiivivilalla, kun loput noin 78000 verovelvollista ovat lähinnä ns. passiivivilojen omistajia tai entisiä viljelijöitä. Tiedot käyvät ilmi nyt julkaistavasta vuoden 2005 Maa- ja metsätalousyritysten taloustilastosta.

Uusi tilasto korvaa viitevuodesta 1973 vuoteen 2004 toimitetut Maatilatalouden yritys- ja tulotilaston, sekä Maatilatalouden tulo- ja verotilaston. Uusi tilasto julkaistaan kokonaisuudessaan ainoastaan Tilastokeskuksen internet-palvelussa. Tilastoa varten oli käytettävissä sekä maatilatalouden yrityskohtaiset verotilinpäätöstiedot että tilan omistajien henkilöverotiedot. Verotietoja on täydennetty tilastokyselyllä. Verotiedot on yhdistetty tätä tilastoa varten Maa- ja metsätalousministeriön maaseutuelinkeinorekisterin tietoihin. Tilastoyksiköstä käytetään nimitystä maatilayritys. Maatilarekisterin mukaan Suomessa oli vuonna 2005 kaikkiaan 69517 aktiivivilaa, joiden omistajista 66830 oli maatilatalouden verolain mukaan verotettuja.

Maatalouden tulos on maatilayritysten tilinpäätöksessä se erä, joka siirretään yrityksen omistajille henkilökohtaiseksi maatalouden ansio- ja pääomatuloksi. Perusjoukkoon kuuluvien maatilayritysten keskimääräinen maatalouden tulos oli 14569 euroa, kun edellisvuonna vastaava tulos oli 14861 euroa. Tilakohtaisen tuloksen tasoon vaikuttaa mm. yrityksen tuotantosuunta ja tilakoko: esimerkiksi sika- ja siipikarjataloutta harjoittavissa yrityksissä keskimääräinen tulos ylitti 30000 euroa, kun viljatililla tulos jäi noin 7500 euroon. Lypsykarjatilojen tulos oli 28117 euroa.

Henkilöverotuksen kautta saatava tieto antaa informaatiota siitä, mistä tulolähteistä maatilojen omistajien tulot muodostuvat ja mikä osuus tuloista tulee maataloudesta. Tieto on mielenkiintoinen siksi, että esimerkiksi viljatilojen maatalouden tulos ei yksin pysty elättämään viljelijäperhettä, saati että siitä jäisi korkoa omille pääomille. Oheisessa taulukossa on mukana luonnollisten henkilöiden omistamien maatilayritysten puolisoiden yhteenlasketut tuloerät vuodesta 1999 vuoteen 2005. Tarkastelussa on mukana koko ajan samat 51812 maatilayritystä. Kyseisellä ajanjaksolla maataloustulojen osuus puolisoiden kaikista tuloista on laskenut noin neljä prosenttia. Lypsykarjatililla maatalouden tulojen osuus sen sijaan kasvoi 65 prosentista 71 prosenttiin, kun viljatililla taas osuus laski hieman ollen vuonna 2005 noin 20 prosenttia puolisoiden kaikista tuloista. Lypsykarjatilat siis kasvavat ja erikoistuvat edelleen, kun puolestaan viljatiloina hoidetaan enenevässä määrin sivutoimisesti. Maatilayritykset myös luopuvat kotieläintaloudesta ja siirtyvät sivutoimiseksi viljan tuottajiksi.

Puolisoiden yhteenlasketut verotettavat tulot lypsykarjatiloilta ja viljailoilta, sekä maatalouden tulojen osuus kaikista veronalaisista tuloista vv. 1999–2005

Tiedot	Tulolähde	Vuosi						
		1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Kaikki maatilayritykset (vv. 1999-2005 joka vuosi mukana 51812 maatilaa)	Puolisoiden kaikki tulot	33546	36108	36965	37885	41312	43034	42229
	- josta maatalouden tuloa	13821	15246	15542	15189	16399	16457	16075
	maatalouden osuus %	41	42	42	40	40	38	38
	- josta metsätalouden tuloa	3338	3383	3127	3108	2817	2542	2516
Lypsykarjatilat (vv. 1999-2005 tilojen lkm aleni 18791 tilasta 13776 maatalaan)	Puolisoiden kaikki tulot	29672	32549	34149	34292	39194	40903	40080
	- josta maatalouden tuloa	19353	22181	24000	23649	27828	29044	28324
	maatalouden osuus %	65	68	70	69	71	71	71
	- josta metsätalouden tuloa	3543	3629	3268	3224	2966	2696	2707
Viljatilat (vv. 1999-2005 tilojen lkm kasvoi 15172 tilasta 21044 maatalaan)	Puolisoiden kaikki tulot	36779	39203	38776	39706	42727	44049	42952
	- josta maatalouden tuloa	7614	9082	8406	8488	8523	8562	8448
	maatalouden osuus %	21	23	22	21	20	19	20
	- josta metsätalouden tuloa	3169	3162	3078	3054	2766	2453	2467

Sisällys

1. Johdanto.....	4
2. Yrityskohtaiset tulokset.....	5
2.1. Kokonaistarkastelu.....	5
2.2. Tilakohtainen tarkastelu.....	7
Alueittain.....	7
Omistusmuodon mukaan.....	8
Tulokset ikäryhmittäin.....	8
Tuotantosuunnan mukaiset tulokset.....	8
Tilakoon mukaiset tulokset.....	9
3. Maatilayritysten metsätalous.....	10
4. Henkilöverotukseen perustuvat tulokset.....	11
Maa- ja metsätalousyriyten taloustilaston laatuseloste.....	12

1. Johdanto

Suomalaisen maatalouden rakennemuutos jatkuu. Tilakoko kasvaa ja tilojen lukumäärä alenee. Suuri osa tilojen peltoalan kasvusta tapahtuu siten, että lopettavat maatilayritykset vuokraavat peltonsa tuotanoaan jatkaville ja kasvattaville viljelijöille. Uusi Maa- ja metsätalousyritysten taloustilasto pyrkii osaltaan kuvaamaan tapahtuvaa rakennemuutosta. Kun maa- ja metsätalousministeriön (MMM) tietopalvelukeskuksen ylläpitämän maatilarekisterin mukaan Suomessa oli vuonna 2005 vajaat 70000 maatilaa, niin samaan aikaan verohallinnon rekisterien mukaan maatilatalouden verovelvollisia (MVL) yksiköitä oli yli 145000. Uudessa tilastossa julkaistaan tietoja ensisijaisesti maatilarekisteriin kuuluvista MVL:n mukaan verotetuista yrityksistä. Tämän leikkausalueen ulkopuolisesta ryhmästä käytetään nimitystä ”passiiviyksikkö” ja niiden osalta julkaistaan ainoastaan kokonaistason tietoja.

Nyt ensimmäistä kertaa julkaistava tilasto korvaa viitevuodesta 1973 vuoteen 2004 toimitetut Maatilatalouden yritys ja tulotilaston, sekä Maatilatalouden tulo- ja verotilaston. Uusi tilasto julkaistaan kokonaisuudessaan ainoastaan Tilastokeskuksen internet-palvelussa. Koska uusi tilasto perustuu lähdeaineistoina käytettävien verotietojen osalta kokonaisaineistoon, voidaan yrityskohtaisia tietoja julkaista jopa kuntatasolla. Tämän tilaston liitteenä julkaistavat tietokantataulukot korvaavat aiemmissä painetuissa julkaisuissa esitetyt tilastotaulukot. Tietokantataulukot mahdollistavat aiempaa monipuolisempien tarkastelujen tekemisen, koska vanhaa ”sivurajoitetta” ei ole enää olemassa. Tietokantatauluista voidaan tehdä rajoitettuja poimintoja vain kulloinkin kiinnostuksen kohteena olevista aiheista. Aiemmissä tilastoissa oli mahdollista julkaista pääosin vain yhden ulottuvuuden taulukoita, kun nyt julkaistavissa tietokantatauluissa on pääsääntöisesti vähintään kaksi ulottuvuutta, esimerkiksi tuotantosuunta maakunnittain.

Uuden tilaston kohdeperusjoukko on muodostettu maataloushallinnon ja verohallinnon rekisteritietojen yhdistelmästä. Yhdistelyn seurauksena syntyneestä tilastoyksiköstä käytetään nimitystä maatilayritys. Tätä edeltävien tilastojen kohdeperusjoukko rajattiin yksinomaan tilastollisen maatilarekisterin pohjalta, jolloin tilastoyksikkönä oli maatila. Maa- ja metsätalousyritysten taloustilasto 2005:n kohdeperusjoukkoon (em. leikkausalue) kuuluu kaikkiaan 66830 maatilayritystä, joista luonnollisten henkilöiden omistuksessa oli 60124 yritystä, verotusyhtymien omistuksessa 4083 yritystä, kuolinpesien omistuksessa 2592 yritystä ja loput 31 yritystä olivat muiden juridisten omistusmuotojen hallinnassa. Tilastollisen maatilarekisterin mukaan Suomessa oli vuonna 2005 kaikkiaan 69517 aktiivista maatilaa, joten kyseiseen rekisteriin kuuluvista maatioista ainoastaan 2687 jää tämän tilaston perusjoukon ulkopuolelle, koska niiltä saatuja tuloja ei veroteta maatilatalouden verolainsäädännön mukaan: ts. kyseiset tilat ovat joko ns. harrastetiloja tai kuuluvat elinkeinoverotuksen piiriin

2. Yrityskohtaiset tulokset

Tässä luvussa esitettävät tulokset vastaavat tietosisällöltään edeltävää Maatilatalouden yritys ja tulotilastoa. Tiedot perustuvat pääasiassa MVL:n mukaan verotettujen verovelvollisten 2-lomakkeilla kerättyihin tietoihin, jotka on yhdistetty maaseutuelinkeinorekisterin tilakohtaisiin tietoihin. Tietoja on täydennetty suoralla maatilayrityksiin suunnatulla tilastokyselyllä. Tilaston liitteenä olevat yrityskohtaiset tietokantataulut on nimetty siten, että taulukon otsikko alkaa lyhenteellä ”MVL”. Tietokantatauluissa on kuvattu ainoastaan perusjoukkoon kuuluvien yritysten tuloksia.

2.1. Kokonaistarkastelu

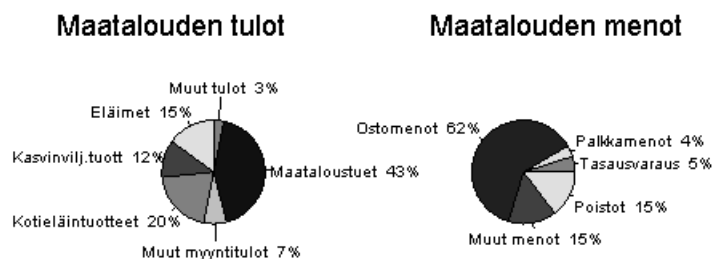
MVL:n mukaan verotettujen verovelvollisten määrä vuonna 2005 oli 145472 yksikköä. Näistä 66830 yksikön tiedot oli yhdistettävissä maatilarekisterin maatalaan. Kaikkien MVL:n alaisten verovelvollisten tulot kasvoivat noin 36 miljoonaa euroa vuodesta 2004 vuoteen 2005. Koska maatalouden menot kasvoivat samanaikaisesti 72 milj. euroa, niin tämän seurauksena maatalouden tulos aleni noin 36 milj. euroa. Perusjoukkoon kuuluvien maatilayritysten maatalouden tulos aleni noin 51 milj. euroa, kun vastaavasti muilla MVL:n alaisilla ”passiiviyksiköillä” tulos kasvoi noin 15 milj. euroa. Maataloustukien määrä kasvoi vuodesta 2004 vuoteen 2005 yli 40 milj. euroa. Varsinaisista myyntituloista kasvoivat voimakkaimmin eläinten myyntitulot (alv 22 %), 39 milj. euroa. Tähän ryhmään kuuluvat sekä teuraaksi että eloon myytävät eläimet. Seuraavaksi eniten kasvoivat muut myyntitulot (alv 22 %), yhteensä 29 milj. euroa. Tässä kohdassa ilmoitetaan mm. yritysten konetyöstä yms. urakoinnista saamat myyntitulot. Maatalouden ostomenot (alv 22 %) kasvoivat edellisvuodesta noin 77 miljoonaa euroa. Muissa menoerissä muutokset olivat huomattavasti vähäisempiä. Tilaston liitteenä olevissa tietokantatalukoissa ei ole esitetty passiiviyksiköiden tuloksia.

MVL:n alaiset tulot, menot, varat ja velat yhteensä milj. euroa. Tiedot erikseen aktiiviyrityksiltä ja passiiviyrityksiltä

Tiedot	MVL:n mukaan verovelvolliset					
	Kaikki yhteensä		Maatilarekisteriin kuuluvat		Muut (ns. passiiviyrityköt)	
	Vuosi		Vuosi		Vuosi	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Yritysten/yksiköiden lukumäärä	145062	145472	68896	66830	76166	78642
Maataloustuotteiden myyntitulot yht.	2324	2298	2233	2199	91	99
- Eläinten myyntitulot, alv 22 %	592	631	579	611	13	20
- Jaksotetut Eläinten myyntitulot	12	12	8	8	4	4
- Muut myyntitulot, alv 22 %	295	324	257	284	37	39
- Kotieläintuotteiden myyntitulo, alv 17%	919	847	904	833	15	14
- Kasvinviljelytuott. myyntitulo, alv 17%	506	496	484	471	22	25
Majoituspalvelut ym., alv 8%	21	23	17	18	4	5
Maataloustuet	1745	1786	1709	1748	35	38
Tasausvarausten suora tuloutus	40	48	34	41	5	6
Muut tulot, alv 0%	181	190	68	66	113	124
Tulot yhteensä	4310	4345	4061	4073	249	272
Palkkamenot	112	114	107	108	5	6
Ostomenot, alv 22 %	1388	1465	1335	1406	53	59
Jaksotetut eläinten hankintamenot	6	7	6	6	1	0
Ostomenot, alv 8 ja 17%	464	457	454	447	10	10
Muut menot, alv 0 %	466	482	433	448	33	34
Poistot	473	463	450	439	23	23
- Rakennukset	95	94	87	87	7	7
- Koneet ja kalusto	358	348	344	334	14	14
- Ojat, sillat yms.	21	21	19	19	2	2
Tehty tasausvaraus	159	144	155	140	4	4
Menot yhteensä	3068	3126	2939	2988	129	137
Voitto	1243	1219	1122	1084	120	135
Korjauserät	5	-6	0	-12	5	5
Maatalouden velkojen korot	103	105	97	99	6	6
Tulos maataloudesta	1145	1109	1025	974	120	135
Maatalouden varat	4366	4598	3901	4089	466	508
Maatalouden velat	2797	2909	2672	2789	125	120

Perusjoukkoon kuuluvien maatilayritysten tuloista 43 % muodostui maataloustuista. Eläintuloilla tarkoitetaan sekä teuraaksi että pitoeläimiksi myytyjä eläimiä. Maatalouden ostomenoilla tarkoitetaan kaikkia maatalojen arvonlisäveronalaisten tuotantopanosten hankintamenoja. Muut menot koostuvat lähinnä maatalouden eläke- ja vakuutusmaksuista, sekä maan vuokrista.

Tulojen ja menojen suhteelliset osuudet kokonaistuloista ja menoista

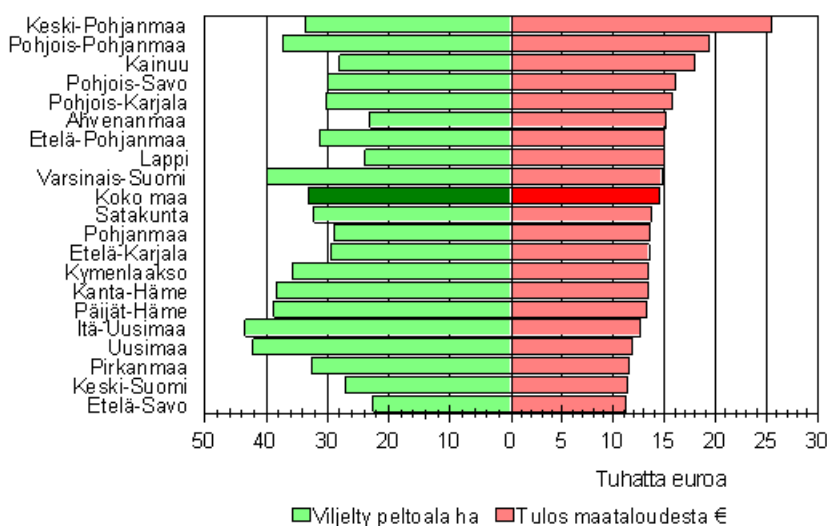
2.2. Tilakohtainen tarkastelu

Alueittain

Vuoden 2005 tilastossa tarkin alueittainen tarkastelu on tehty kuntatasolla, tosin kuntatason tietoja ei ole luokiteltu enää muihin ryhmiin, kuten tuotantosunnan mukaan. Muina alueluokkina käytetään maakuntaa ja EU-tukialuetta. Kuntatasoa isommat alueluokitellut tietokantataulut on laadittu pääsääntöisesti vähintään kahdessa ulottuvuudessa, esimerkiksi maakunnan ja tuotantosunnan mukaan.

Keski-Pohjanmaan maakunta erottuu maatalouden tuloksen suhteen selkeästi muista maakunnista. Kun Keski-Pohjanmaalla tilakohtainen tulos ylittää yli 25500 euroon, niin muissa maakunnissa jäädyään alle 20000 euroon. Alhaisimmaksi tulos jää Etelä-Savossa. Vaikka Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla tilakohtainen peltoala on yli 40 ha, niin maatalouden tulos jää näissä maakunnissa 11800 -12600 euroon.

Maatilayritysten peltopinta-ala ja tulos maakunnittain 2005

Eri tuotantosuuntien suhteellinen osuus tilojen määrästä maakunnassa vaikuttaa selvästi siihen, kuinka suuri on maakunnan keskimääräinen tulos maataloudesta. Kun Keski-Pohjanmaalla maatilayritysten päätuotantosuunta on 55 %:lla lypsykarjatalous ja 13 %:lla viljantuotanto, niin Itä-Uudellamaalla vastaavasti lypsykarjatalous on päätuotantosuuntana 11 %:lla yrityksiä ja peräti 73 % yrityksistä voidaan luokitellaan viljatilaksi.

Maatilayrityksistä 30 % sijaitsee B tukialueella. Tukialueiden väliset erot maatalouden keskimääräisen tuloksen suhteen eivät ole niin suuria kuin maakuntien välillä. Tosin B alueen keskimääräinen tulos on noin yli 4000 eu-roa alhaisempi kuin C2 ja C3 alueilla.

Maatilayritysten lukumäärä, tulot ja menot EU-tukialueittain vuonna 2005

Tiedot	EU-tukialue							
	Koko maa	A	B	C1	C2	C2P	C3	C4
01 Maatilayritysten lukumäärä	66830	8397	19752	15796	17752	1908	2669	556
- osuus kaikista yrityksistä %	100	13	30	24	27	3	4	1
02 Tilojen lukumäärä otoksessa	6235	787	1724	1436	1766	211	274	37
13 Tulot yhteensä €	60942	67751	58126	56183	65696	59510	62469	39240
20 Menot yhteensä €	44718	51698	43848	41055	46641	42157	43399	27985
24 Tulos maataloudesta €	14569	14420	12853	13514	17162	15463	17095	9709
44 Viljelty pelto ha	33	44	34	29	32	28	26	15

Omistusmuodon mukaan

Maa- ja metsätalousyriyten taloustilasto 2005 perusjoukkoon kuului kaikkiaan 66830 maatilayritystä, joista luonnollisten henkilöiden omistuksessa oli 60124 yritystä, verotusyhtymien omistuksessa 4083 yritystä, kuolinpesien omistuksessa 2592 yritystä ja loput 31 yritystä olivat muiden juridisten omistusmuotojen hallinnassa. Verotusyhtymien omistamat tilat olivat selkeästi muita ryhmiä suurempia: kyseisten omistajien yrityksissä myös tulot, menot ja tulos maataloudesta olivat keskimääräistä tasoa korkeammalla.

Maatilayritysten lukumäärä, tulot ja menot juridisen muodon mukaan vuonna 2005

Tiedot	Juridinen muoto				
	Koko maa	Luonnollinen henkilö	Verotusyhtymä	Kuolinpesä	Muut
01 Maatilayritysten lukumäärä	66830	60124	4083	2592	31
- osuus kaikista yrityksistä %	100	90	6	4	0
02 Tilojen lukumäärä otoksessa	6235	5616	441	171	...
13 Tulot yhteensä €	60942	60749	84617	27855	84105
20 Menot yhteensä €	44718	44504	62883	20747	71381
24 Tulos maataloudesta €	14569	14428	21688	6665	10238
44 Viljelty pelto ha	33	33	43	20	36

Tulokset ikäryhmittäin

Ikäryhmittäinen tarkastelu koskee vain luonnollisten henkilöiden omistamia maatilayrityksiä. Yritykset on jaettu omistajan iän mukaan 10 vuoden välein kuuteen ryhmään. Aiemmassa Maatilatalouden yritys- ja tulotilastossa käytettiin vain neljää ikäryhmää. Suurin luokka löytyy ikävälistä 45-55 vuotta, johon ryhmään kuuluu 33 % kaikista maatilayrityksistä. Maatalouden tulos on keskimäärin korkein ikäryhmässä 35 - 45 vuotta, kun taas suurimmat tilat löytyvät ryhmästä 25-35 vuotta. Alle 25 vuotta vanhoja viljelijöitä on vain noin yksi prosentti kaikista viljelijöistä.

Maatilayritysten lukumäärä, tulot ja menot ikäryhmittäin luonnollisten henkilöiden omistamissa yrityksissä vuonna 2005

Tiedot	Ikäryhmä						
	Yhteensä	Alle 25 vuotta	25 - 35 vuotta	35 - 45 vuotta	45 - 55 vuotta	55 - 65 vuotta	Yli 65 vuotta
01 Maatilayritysten lukumäärä	60124	433	5051	15059	19711	16422	3448
- osuus kaikista yrityksistä %	100	1	8	25	33	27	6
02 Tilojen lukumäärä otoksessa	5616	42	508	1556	1911	1338	261
13 Tulot yhteensä €	60749	57832	79640	79619	61772	44681	21714
20 Menot yhteensä €	44504	46568	61896	59484	44594	31459	14955
24 Tulos maataloudesta €	14428	9205	15053	17595	15233	12171	6484
44 Viljelty pelto ha	33	33	42	40	33	27	19

Tuotantosuunnan mukaiset tulokset

Noin 42 %:lla maatilayrityksistä päätuotantosuunta on viljantuotanto. Kyseisten maatilojen peltoala on noin 31 ha ja yritysten tulos jää keskimäärin 7500 euroon. Sika- ja siipikarjataloutta harjoittavien maatilojen keskikoko on 50 ha molemmin puolin ja maatalouden tulos ylittää molemmissa ryhmissä 30000 euron rajan. Lypsykarjatalous on päätuotantosuunta noin 24 %:lla perusjoukon yrityksistä. Näissä yrityksissä maatalouden tulos on hieman yli 28000 euroa. Eri tuotantosuuntien tulokset on esitetty tietokantatauluissa sekä maakunnittain että EU-tukialueen mukaan.

Maatilayritysten lukumäärä, tulot ja menot tuotantosuunnittain vuonna 2005

Tiedot	Tuotantosuunta								
	Kaikki yhteensä	1.Lypsykarja talous	2.Liha-ym naudat	3.Sika talous	4.Siipikarja talous	5.Lampaat, vuohet, hevoset	6.Viljanviljely	7.Muu kasvituotanto	8.Muu tuotanto
01 Maatilayritysten lukumäärä	66830	16273	4359	3048	874	2171	28018	11665	422
- osuus kaikista yrityksistä %	100	24	7	5	1	3	42	17	1
02 Tilojen lukumäärä otoksessa	6235	2412	645	545	153	111	1470	865	34
13 Tulot yhteensä €	60942	99687	77607	171288	192743	21663	31957	40409	18870
20 Menot yhteensä €	44718	68668	58582	136536	154562	19027	23617	30451	14742
24 Tulos maataloudesta €	14569	28117	16598	30683	34266	1859	7480	9017	3443
44 Viljelty pelto ha	33	40	38	55	48	13	31	24	10

Tilakoon mukaiset tulokset

62 prosentilla perusjoukon maatilayrityksissä tilakoko jää välille 10 - 50 ha. Maatalouden tulos kasvaa lähes samassa suhteessa tilakoon kanssa, tosin hehtaaria kohti mitattuna paras tulos saavutetaan ryhmässä 30 - 50 ha.

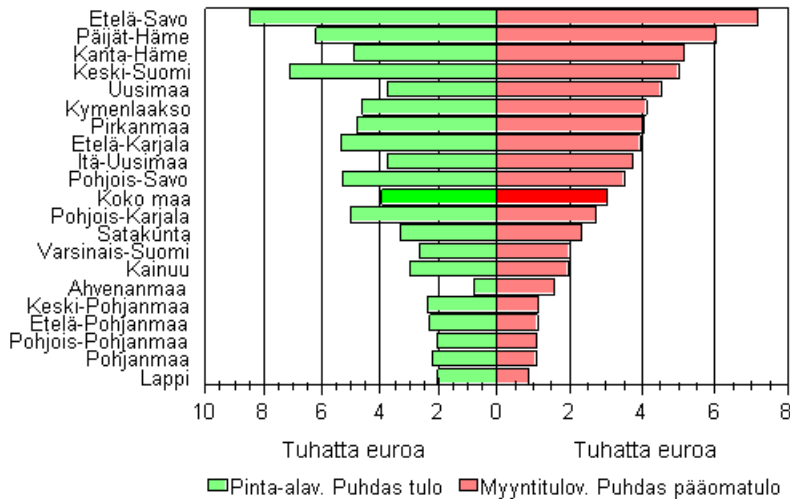
Maatilayritysten lukumäärä, tulot ja menot tilakokoluokittain vuonna 2005

Tiedot	Tilakoko							
	Kaikki yhteensä	0- 4,9 ha	5- 9,9 ha	10-19,9 ha	20-29,9 ha	30-49,9 ha	50-99,9 ha	Yli 100 ha
01 Maatilayritysten lukumäärä	66830	4269	8181	15587	11845	13968	10395	2585
- osuus kaikista yrityksistä %	100	6	12	23	18	21	16	4
02 Tilojen lukumäärä otoksessa	6235	295	401	883	893	1443	1616	704
13 Tulot yhteensä €	60942	10388	11288	23387	45025	76373	130251	238878
20 Menot yhteensä €	44718	8590	8997	16985	31293	53997	96331	188478
24 Tulos maataloudesta €	14569	1584	2005	5824	12489	20218	30251	44440
44 Viljelty pelto ha	33	3	8	15	25	39	68	139
Tulos hehtaaria kohti €	441	469	266	394	505	523	445	319

3. Maatilayritysten metsätalous

Verovuonna 2005 sovellettiin viimeisen kerran metsätaloudessa pinta-alaperusteista verotusta. Tämän jälkeen kaikkien metsänomistajien metsätuloja verotetaan pääomatulona yksinomaan puun myyntitulojen perusteella. Metsätaloutta kuvaavassa tietokantataulussa esitetyt tiedot koskevat tämän tilaston perusjoukkoa. Tiedot on luokiteltu maakunta- ja kuntatasolla. Tiedot on laskettu erikseen pinta-alaverotukseen kuuluville yrityksille ja myyntituloverotuksen piiriin kuuluville yrityksille. Oheisessa kuviossa on esitetty maatilayritysten keskimääräiset metsätalouden tulot. Metsätaloutta verotettiin vuoteen 2005 saakka pääsääntöisesti vain joko pinta-alan tai myyntitulojen mukaan. Tässä tilastossa esitetyt pinta-alaverotusta kuvaavat luvut koskevat vain niitä 24100 yritystä jotka kuuluivat kyseisen veromuodon piiriin (kuviossa vihreällä mer-kitty alue). Puun myyntitulojen perusteella esitetyt luvut koskevat vain kyseisen veromuodon valinnea maatilayrityksiä, joita oli kaikkiaan 32728 (punaisella merkitty alue). Mikäli tietokantatauluissa metsätaloutta koskevat tulokset halutaan laskea keskimäärin kaikille maatilayrityksille, niin ne täytyy jakaa 66830 yritykselle.

Maatilayritysten metsätalouden keskimääräiset tulot vuonna 2005

4. Henkilöverotukseen perustuvat tulokset

Yrityskohtaisten ja henkilöverotuksen tietojen yhdistämisessä piilee omat vaaransa. Maatilayrittäminen poikkeaa sikäli muusta yritystoiminnasta, että useimmiten yrittäjä omistaa, johtaa ja tekee työn yrityksessään. Suomalainen maatalouselinkeino perustuu edelleen valtaosin perheviljelmänä hoidettuihin maatilayrityksiin, joiden omistajina toimivat luonnolliset henkilöt. Tästä syystä yritysaineiston ja henkilöveroaineiston yhdistäminen samaan tilastoon puoltaa paikkaansa, koska henkilöverotietojen perusteella voidaan tehdä päätelmiä siitä, mikä osuus viljelijäperheen tuloista tulee maataloudesta ja mikä osuus muista tulolähteistä. Uuden tilaston mukaan yhä kasvava osuus viljelijäpuolisoiden tuloista tulee maatalouden ulkopuolelta.

Perusjoukossa luonnollisten henkilöiden omistuksessa oli kaikkiaan 60124 maatilayritystä. Tietokantataulukoissa on esitetty kuitenkin vain sellaisten henkilöiden tiedot, joilla kotikunta on sama kuin maatilalan sijaintikunta: näin lopullisessa tarkastelussa on mukana 57799 omistajapuolisoa. Tiedot on luokiteltu samalla periaatteella kuin yrityskohtaiset tiedot, alueen, tuotantosuunnan, tilakoon, sekä viljelijän iän mukaan. Viljelijäpuolisoiden keski-määräiset ansiotulot valtionverotuksessa olivat 42100 euroa: näistä ansiotuloa oli 33376 euroa ja pääomatuloa 8724 euroa. Maa- ja metsätaloudesta saadut tulot olivat keskimäärin 17788 euroa, joista puolestaan ansiotuloa oli 11955 euroa ja maatalouden pääomatuloa 3367 euroa. Maatalouden tulo-osuus on siis 42 % puolisoiden kaikista tuloista. Metsätalouden puhdas tulo (pinta-alaverotuksen mukainen) 742 euroa ja metsätalouden pääomatulo oli 1724 euroa maatilayritystä kohti.

Henkilöveroaineiston pohjalta muodostettiin paneeliaineisto niistä maatilayrityksistä jotka olivat yhtäjaksoisesti tuotannossa mukana vuodesta 1999 vuoteen 2005. Tähän joukkoon kuului 51812 maatilayritystä. Paneeliaineistossa aloittavien ja lopettavien yritysten tiedot eivät vaikuta tuloksiin, joten kyseinen tarkastelu antaa paremman kuvan todellisista verotettavissa tuloissa tapahtuneista muutoksista.

Paneeliin kuuluvien puolisoiden maatalouden tulot alenivat edellisvuodesta reilulla 400 eurolla. Tarkastelujaksolla ainoastaan vuosina 1999 ja 2002 jäätiin alle vuoden 2005 tulojen. Maatilayritykset siirtyivät edelleen kotieläinvaltaisista tuotantosuunnista kasvituotantoon. Ainoastaan lammis- ja hevostilojen määrässä tapahtui hienoista kasvua. Kotieläintuotantoa jatkaneiden puolisoiden maatilatalouden tulot on kasvaneet 10000 euron molemmin puolin tarkastelujaksolla: tämä johtuu siitä, että pienemmät kotieläinyritykset ovat vaihtaneet tuotanto-suuntaa yleisimmin viljantuotantoon, esimerkiksi lypsykarjatilojen keskikoko on kasvanut tarkastelujaksolla lähes 10 ha, kun viljatilojen keskikoko on kasvanut vain 3 ha.

Vuodesta 1999 vuoteen 2005 yhtäjaksoisesti tuotannossa olleet luonnollisten henkilöiden omistamat maatilayritykset, yritysten lukumäärä ja puolisoiden yhteenlaskettu maa- ja metsätalouden tulo tuotantosuunnittain

	Tuotantosuunta	Vuosi							
		1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	
Maatilayritysten lukumäärä	Koko maa yhteensä	51812	51812	51812	51812	51812	51812	51812	
	1.Lypsykarjatalous	18791	17372	16557	15834	15081	14390	13776	
	2.Liha- ym naudat	4292	3826	3899	3849	3809	3756	3620	
	3.Sikatalous	3925	3438	3224	3102	2990	2805	2626	
	4.Siipikarjatalous	1046	878	821	784	759	751	731	
	5.Lampaat, vuohet, hevoset	1292	1286	1358	1365	1377	1397	1427	
	6.Viljanviljely	15172	16753	18273	19018	19728	20404	21044	
	7.Muu kasvituotanto	5831	7454	7471	7641	7851	8105	8367	
	8.Muu tuotanto	1463	805	209	219	217	204	221	
Maa- ja metsätalouden tulot euroa/viljelijäpuolisot €	Koko maa yhteensä	17159	18629	18669	18296	19216	19000	18592	
	1.Lypsykarjatalous	22896	25810	27269	26874	30794	31741	31031	
	2.Liha- ym naudat	14763	17102	18115	18504	20153	20363	20633	
	3.Sikatalous	23773	29259	31603	31101	30250	29867	32421	
	4.Siipikarjatalous	22703	29767	29703	30132	35007	35220	36589	
	5.Lampaat, vuohet, hevoset	4346	5099	5116	5315	5600	5362	5590	
	6.Viljanviljely	10784	12245	11485	11543	11289	11016	10915	
	7.Muu kasvituotanto	16260	14230	13424	13413	13423	13203	13129	
	8.Muu tuotanto	9802	8584	8615	8409	7563	8206	7666	

Maa- ja metsätalousyrittäjien taloustilaston laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

Maa- ja metsätalousyrittäjien taloustilasto korvaa vuodesta 1973 vuoteen 2004 toimitetut Maatilatalouden yritys ja tulotilaston, sekä Maatilatalouden tulo- ja verotilaston. Käsillä oleva tilasto perustuu maataloushallinnon ja verohallinnon rekisteritietojen yhdistelmänä saatavaan kokonaisaineistoon, jota täydennetään satunnaisotannalla valituille maatilayrittäjille suunnatulla tilastokyselyllä. Tilasto kuvaa maassamme toimivien maatilayrittäjien taloudellista toimintaa ja rakennetta. Tilastossa kuvataan lisäksi luonnollisten henkilöiden omistuksessa olleiden maatilayrittäjien omistajapuolisoiden veronalaisia tuloja tulolähteen mukaan. Tilaston tutkimusyksikkönä on maatilayritys ja tilastointiajanjaksona kalenterivuosi. Tietosisältö kattaa sekä maa- että metsätalouden. Tilastossa julkaistaan tietoja sekä keskimäärin yritystä kohti laskettuna että summattuna yli kaikkien yritysten. Tietoja on luokiteltu alueittain, tuotantosuunnittain, tilakokoluokittain, omistusmuodoittain sekä ikäryhmittäin

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Maa- ja metsätalousyrittäjien taloustilasto perustuu valtaosin kokonaisaineistoihin, joita täydennetään pieneltä osin otostutkimuksella.

2.1. Perusjoukko

Maa- ja metsätalousyrittäjien taloustilaston perusjoukko muodostetaan maataloushallinnon ja verohallinnon rekisteritietojen yhdistelmästä: tilastollisen maatilarekisterin maatilalle haetaan tilalta eniten tuloja ja tukia saaneen MVL:n mukaan verotetun oikeudellisen yksikön verotiedot. Tässä uuden tilaston perusjoukon määrittely poikkeaa aiemmasta Maatilatalouden yritys- ja tulotilastosta, jossa esimerkiksi tilan sukupolven vaihtuessa kesken vuoden pyrittiin vanhan ja nuoren isännän 2-verolomakkeiden tiedot laskemaan yhteen ja näin muodostamaan heistä yksi tilastoyksikkö. Uudessa tilastossa kuvatut tapaukset käsitellään kahtena erillisenä tilastoyksikkönä.

Maatilarekisterin mukaan Suomessa oli vuonna 2005 kaikkiaan 69517 aktiivitilaa, joiden omistajista 66830 oli maatilatalouden verolain mukaan verotettuja, joten kyseiseen rekisteriin kuuluvista maataloista ainoastaan 2687 jää tämän tilaston perusjoukon ulkopuolelle siitä syystä, että niiltä saatuja tuloja ei veroteta maatilatalouden verolainsäädännön mukaan: ts. kyseiset tilat ovat joko ns. harrastetilaja tai kuuluvat elinkeinoverotuksen piiriin. Perusjoukko tarkoittaa siten maatilarekisterin joukon ja MVL:n mukaan verotettujen joukon leikkausaluetta, vaikkakin näiden joukkojen alkiot eivät ole samoja: maatila on fyysinen yksikkö ja verovelvollinen on oikeushenkilö. Tästä 66830 maatilayrittäjien joukosta luonnollisten henkilöiden omistuksessa oli 60124 yritystä, verotusyhtymien omistuksessa 4083 yritystä, kuolinpesien omistuksessa 2592 yritystä ja loput 31 yritystä olivat muiden juridisten omistusmuotojen hallinnassa.

Henkilöverotarkastelu koskee ainoastaan niitä maatilayrittäjiä, joiden omistajana on luonnollinen henkilö. Kyseisessä tarkastelussa tilan omistajalle ja hänen puolisolalle haettiin henkilöverorekisteristä kaikki tulo- ja varallisuustiedot, jotka laskettiin puolisoitten kesken yhteen. Mikäli tilan omistajan kotikunta ei ollut sama kuin hänen verotuskunta, niin tällaista tilastoyksikköä ei otettu mukaan tarkasteluun.

2.2. Otanta

MVL:n mukaisia verotietoja täydennettiin suoralla maatilayrittäjiin suunnatulla tilastokyselyllä. Vuoden 2005 tilastokyselylomake lähetettiin maatilarekisterin osoitetietojen perusteella maatalojen vastuullisille viljelijöille, jotka palauttivat täytetyn lomakkeen joko palautuskuoressa tai internetin välityksellä Tilastokeskukseen. Tilastolomakkeella kerätyt tiedot tarkastettiin yksitellen ja tietoja verrattiin verohallinnosta ja Maa- ja metsätalousministeriöstä saatuihin tietoihin.

Otantastrategiaan sisältyy kiertävä paneeli, jossa noin puolet otoksesta vaihtuu vuosittain, jolloin sama tila on tutkimuksessa mukana yleensä kaksi vuotta. Otanta-asetelmana oli ositettu yksinkertainen satunnaisotanta palauttamatta. Tärkeimpinä osituskriteereinä olivat tuotantosuuruus ja tilakoko. Ositteiden lukumäärä vuoden 2005 otannassa oli 28. Otoksista kiinteitä Neyman-kiinteöinnin mukaan ja kiinteöintimuuttujana oli tulos maataloudesta.

Otoksesta saadut tulokset painotetaan vastaamaan kokonaisaineistosta saatuja lukuja. Estimoinnin tarkkuuden parantamiseksi tehtiin jälkiositus, jonka tärkeimmät kriteerit olivat maatilayrityksen juridinen muoto ja EU-tukialue. Tämän jälkeen jokaiselle ositteelle laskettiin painokerroin ja painot kalibroitiin kaikille otoksen hyväksytyille maatilayrityksille. Kalibroinnissa hyväksytyjen tilojen tiedot saadaan vastaamaan kalibroitavien muuttujien osalta kohdeperusjoukon jakaumia. Kaikki otostutkimuksilla saadut arvot (estimaatit) on merkitty tähdellä tilaston liitteenä olevissa tietokantataluluissa. Estimaatti on matemaattisella laskentakaavalla otoshavaintojen arvoa hyväksi käyttäen saatu arvio perusjoukon ominaisuudesta.

Ylipeittoa syntyy, kun kehikkoperusjoukossa on mukana kohdeperusjoukkoon kuulumattomia alkioita. Vuoden 2005 otantakehikkona käytettiin vain maatilarekisteriä, joka ei sisällä tietoa maatilayrityksen veromuodosta, joten otokseen sisältyi myös ylipeittoa. Estimointivaiheessa oli käytössä vuoden 2005 veroaineisto, jolloin otokseen sisältyneet ylipeittotilat voitiin pudottaa pois tarkastelusta. Jatkossa ylipeitto-ongelma poistuu jo otantavaiheessa, jolloin on käytettävissä maatilayrityksen edellisvuoden verotiedot. Tosin uusien viitevuonna aloittaneiden maatilayritysten osalta ylipeitto-ongelma säilyy, koska otantavaiheessa ei ole tietoa näiden yritysten verotusmuodosta.

Alipeittoa syntyy, jos kehikossa eivät ole mukana kaikki kohdeperusjoukkoon kuuluvat alkioita. Tässä tilastossa alipeittoon voi kuulua vain sellaiset maatilat, jotka eivät olleet mukana vuoden 2005 maatilarekisterissä, tai ne puuttuvat verottajan rekisteristä. Suurempi todennäköisyys jäädä alipeittoon on kuitenkin silloin, jos rekisteritietojen yhdistämisessä on epäonnistuttu. Alipeittoa ei yleensä voi havaita ja siten sitä ei voi korjata.

Otoksella kerättyjen lukujen luotettavuuteen vaikuttavat vastauskato, mittausvirheet sekä otannasta aiheutuva satunnaisvaihtelu. Mittausvirheitä syntyy mm. siitä, että kysymykset voidaan ymmärtää ja tulkita eri tavoilla tai vastaajat voivat jättää kertomatta joitain tietoja. Mittausvirheitä pyritään vähentämään kehittämällä ja selkeyttämällä tilastolomaketta. Verovuonna 2005 vain osa maatalouden kaupallisista kirjanpito-ohjelmien valmistajista oli sisällyttänyt tilastolomakkeen tulostuksen ohjelmaansa, mutta jatkossa tilanteeseen on luvassa korjausta.

Otannasta aiheutuvalla satunnaisvaihtelulla tarkoitetaan sitä, että eri otoksista lasketut luvut poikkeaisivat jonkin verran toisistaan. Arvioitaessa karkeasti otannasta aiheutuvan satunnaisvaihtelun suuruutta erilaisissa tilanteissa on pääperiaatteena, että lukuihin sisältyy sitä vähemmän otannasta aiheutuvaa epävarmuutta, 1) mitä suuremman otoksen pohjalta luvut on laskettu ja 2) mitä suurempaa yritysjoukkoa luvut kuvaavat. Tämän vuoksi esimerkiksi maakunnittain esitetyt estimaatit ovat tarkempia kuin kunnittain esitetyt estimaatit.

Otannasta aiheutuvaa epätarkkuutta arvioidaan estimaatin keskivirheen avulla. Keskivirheen suuruuteen vaikuttavat sekä otoksen koko että tarkastelun kohteena olevan ominaisuuden vaihtelu, eli muuttujan varianssi. Keskivirheen avulla voidaan laskea estimaatin luottamusväli, jolla haettu perusjoukon arvo sijaitsee tietyllä todennäköisyydellä.

Otoksesta lasketut suhteelliset keskiriveet prosentteina tuotantosuunnittain. Muuttujina osa tilastolomakkeella kysytyistä tulo- ja menoeristä

Tulot	Tuotantosuunta								
	Kaikki yht.	1.Lypsykarja talous	2.Liha-ym naudat	3.Sika talous	4.Siipikarja talous	5.Lampaat, vuohet, hevoset	6.Viljanviljely	7.Muu kasvituoantanto	8.Muu tuotanto
Nautakarja	2,89	2,05	5,52	22,66	52,68	61,89	22,72	33,46	.
Siat	2,49	34,67	67,64	2,62	47,62	60,85	25,96	40,09	.
Siipikarja	9,68	85,78	95,78	83,77	10,13	62,25	86,06	73,68	..
Muut kotiel.	20,88	25,99	55,01	70,84	53,71	32,52	31,59	33,98	97,36
Maito	0,52	0,57	24,84	43,89	41,07	96,81	29,98	47,08	..
Kananmunat	11,11	36,32	36,11	46,19	12,10	96,81	28,02	52,32	..
Muut kel.tuotteet	14,58	54,22	37,06	26,11	24,63	59,48	29,59	33,88	71,68
Vilja	1,72	5,09	13,29	10,91	10,09	51,05	2,08	7,31	37,83
Sokerijuurikas	6,94	23,83	44,13	20,99	30,68	..	16,16	9,68	..
Peruna	8,80	76,14	52,63	39,26	59,73	76,32	23,55	10,17	..
Puutarhatuotteet	7,69	38,43	58,61	44,71	40,42	74,87	27,92	8,97	95,40
Muut kasvit	8,93	12,46	19,30	12,98	19,43	59,07	6,98	17,20	46,70
Maan vuokratulot	13,38	31,40	42,06	40,58	30,58	36,65	21,03	29,09	37,23
Muut vuokratulot	11,57	21,28	41,56	24,53	44,62	57,45	18,44	19,66	51,08
Muut tulot	3,96	5,77	35,17	14,72	40,98	28,04	10,44	21,23	47,82
Menot	K a i k k i yht,	1.Lypsykarja talous	2 . L i h a - y m naudat	3 . S i k a talous	4.Siipikarja talous	5.Lampaat, v u o h e t , hevoset	6.Viljanviljely	7 . M u u kasvituoantanto	8 . M u u tuotanto
Kotieläimet	3,90	8,25	12,47	6,13	9,54	60,99	22,93	31,41	..
Lannoitteet ja kalkki	1,22	1,90	4,58	6,28	9,63	19,14	2,16	4,84	32,94
Lyhytikäinen kalusto	2,48	3,07	6,73	9,65	13,94	29,34	7,04	7,21	47,83
Palveluiden osto	2,15	2,87	6,66	9,63	13,22	26,63	5,63	9,29	50,57
Koneiden kunnossapito	1,26	1,70	4,05	4,10	6,67	15,11	3,08	5,81	30,78
Rakennusten kunnossapito	2,84	4,36	10,98	7,26	11,21	18,98	8,21	7,71	30,95
Polttoja voiteluaineet	1,08	1,58	3,67	3,45	6,82	20,27	2,50	4,32	31,62
Sähkö	1,12	1,40	3,52	4,03	9,39	12,81	2,80	4,48	36,49
Rehut yms	0,52	1,01	7,28	3,22	7,02	24,52	16,01	20,99	88,29
Maan vuokramenot	1,39	2,31	5,15	7,25	11,75	39,23	3,37	6,42	37,22
Vakuutusmaksut	0,82	1,11	3,35	2,62	4,86	14,78	1,99	3,35	30,50
Peltoala	0,00	0,62	1,88	1,82	4,37	12,96	0,93	2,47	15,82

2.3. Osittaiskadon korjaaminen

Osittaiskato tarkoittaa yleensä osittain puutteellista tietoa tilastoyksiköstä. Tilastokysely lähetettiin kaikkiaan 9029 maatilalle. Estimointivaiheessa näistä 663 tilalle ei löydetty MVL:n mukaisia verotietoja ollenkaan, jonka lisäksi 178 havaintoa jouduttiin hylkäämään ylipeittoon sen takia, että lomake oli kohdistettu väärälle viljelijälle, useimmiten maatilayrityksen edelliselle omistajalle. Otokseen hyväksytyjen havaintojen määräksi jäi siten 8188 maatilayritystä. Ylipeiton suuri määrä johtuu siitä, että tukea hakemattomia ja juridiselta muodoltaan muita kuin luonnollisten henkilöiden omistamia tiloja valittiin otokseen suhteellisesti enemmän kuin muita tiloja. Otokseen jääneistä maatilayrityksistä noin puolet, 4146 maatilayritystä palautti hyväksyttävästi täytetyn tilastolomakkeen: näistä 3712 yritystä postitse ja 434 yritystä internetin kautta. Koska tilastolomakkeiden palautusprosentti jäi näinkin alhaiseksi täydennettiin otostutkimukseen lopullisesti hyväksytyjen yritysten lukumäärää sellaisilla maatilayrityksillä, joilla oli tuotannossa joko yhtä kotieläinlajia tai yhtä kasvilajia. Näiden ”täydennystilojen” tilastolomakkeella kysytyt tulotiedot saatiin tällä menettelyllä täydennettyä rekisteritietojen

avulla. Lopullisen hyväksytyjen havaintojen lukumääräksi saatiin siten 6235 maatilayritystä, joten kadoksi jäi 1953 yrityksen tiedot. Toki näiden maatilayritysten rekisteritiedot on käytettävissä samalla tavalla kuin muidenkin perusjoukkoon kuuluvien yritysten tiedot, mutta otostutkimuksessa kyseiset yritykset merkittiin kadoksi. Oheisessa taulukossa katohavaintojen määrää on kuvattu tuotantosuunnittain ja tilakokoluokittain. Valtaosa kadosta painottuu yrityksiin, joiden päätuotantosuuntana on viljan viljely tai muu kasvituotanto. Tilakokoluokittain kato on varsin tasaista kaikissa kokoluokissa. Kadon ”vinous” johtuu suurelta osin em. otokseen hyväksytyjen tilojen täydennysmenettelystä: kasvituotantotiloilla joudutaan lähes aina harjoittamaan kasvinvuorottelua, joten esimerkiksi pelkästään viljaa tuottavia tiloja ei juuri ole, kun taas usean kotieläinlajin tilat ovat yhä harvinaisempia.

Otokseen hyväksytyt ja kato tuotantosuunnittain ja tilakokoluokittain

Tuotantosuunta	1.Lypsykarja talous	2.Liha- ym naudat	3.Sika talous	4.Siipikarja talous	5.Lampaat, vuohet, hevoset	6.Viljanviljely	7.Muu kasvituotanto	8.Muu tuotanto
1.Hyväksytty	2412	645	545	153	111	1470	865	34
1.Kato	36	85	58	60	48	1116	533	17
Tilakokoluokka	0- 4,9 ha	5- 9,9 ha	10-19,9 ha	20-29,9 ha	30-49,9 ha	50-99,9 ha	Yli 100 ha	
2.Hyväksytty	295	401	883	893	1443	1616	704	
2.Kato	110	171	298	274	357	501	242	

Osittaiskadon imputoinnissa (suom. osittaiskadon paikkaus tai sijaistaminen) kokeiltiin useita imputointimenetelmiä (regressio-imputointi, moni-imputointi, lähimmän naapurin menetelmä, jne). Lopulliseksi imputointimenetelmäksi valittiin moni-imputointi sen ominaisuuksien, implementoitavuuden ja luotettavuuden takia. Moni-imputoinnissa puuttuvat havainnot imputoidaan kahdella tai useammalla imputoidulla arvolla muodostaen useita täydellisiä aineistoja. Moni-imputoinnin tuottamat täydelliset aineistot analysoidaan käyttäen täydellisille aineistoille tarkoitettuja standardeja menetelmiä, aivan kuten imputoidut aineistot olisivat alun perin olleet täydellisiä aineistoja. Näiden analyysitulosten piste-estimaattien keskiarvo on moni-imputoinnin tuottama piste-estimaatti. Analyysitulosten keskinäinen vaihtelu antaa arvion puuttuvien havaintojen imputoinnin tuottamasta epävarmuudesta, joka yhdistettynä otantavirhettä kuvaavaan varianssiin johtaa yhteen johtopäätökseen mielenkiinnon kohteina olevien estimaattien vaihtelusta.

Tässä tilastossa jokaista imputointiryhmää kohden rakennettiin 50 täydellistä aineistoa. Näiden aineistojen imputoinnissa käytettiin aputietoina mm. verohallinnon ja maaseutuelinkeinorekisterin tietoja. Aineistojen muuttujat logaritmisoiitiin ennen moni-imputointia jotta vinoista jakaumista päästiin mahdollisimman normaalijakautuneisiin muuttujiin. Ennen ensimmäisen aineiston imputointia tehtiin 1000 simulointia ja imputointien välillä suoritettiin 500 simulointia imputointien stabiloimiseksi. Näiden 50 täydellisen aineiston piste-estimaattien keskiarvoa käytettiin moni-imputointi piste-estimaattina.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Perusjoukkoon kuuluvalla maatilayritykselle yhdistettiin verohallinnon rekistereistä maatilaverotuksen 2-lomakkeen tiedot, tilan metsäverotiedot, tilan alv-tiedot sekä luonnollisten henkilöiden omistajapuolisoiden henkilöverotiedot. Maatilan kasvinviljelyä, kotieläintaloutta ja maataloustukia koskevat tiedot haettiin suoraan MMM:n ylläpitämästä maaseutuelinkeinorekisteristä. Kokonaisaineistojen osalta tiedot ovat siten peräisin hallinnollisista rekistereistä, joten aineiston oikeellisuuden valvonta tapahtuu viranomaisten, verohallinnon sekä MMM:n toimesta. Useimmat veroaineiston muuttujat on poimittu verohallinnon tietokannasta vasta verotuksen valmistumisen aikoihin, joten kyseiset tiedot ovat läpäisseet verotarkastuksen. Toisaalta 2-verolomakkeen uudistuksen vuoksi kirjaamiskäytännöt vaihtelevat jonkin verran erityisesti ns. korjauserien kohdalla. Verolainsäädännöstä johtuen myös maatalousyrittäjien eläke- ja tapaturmavakuutusmaksujen kirjaamisessa on eroja maatilayritysten välillä. Kyseiset vakuutusmaksut voidaan kirjata menona joko maatilatalouden 2-lomakkeelle tai henkilöveroilmoitukseen. Maa- ja metsätalousministeriöstä saadut tiedot liittyvät valtaosin maataloustukien hakemiseen, joten annettujen tietojen valvonta tapahtuu EU-lainsäädännön pohjalta. Väärien tietojen antamisesta seuraa joko tukien leikkaus tai sakko.

Verohallinnon ja maataloushallinnon rekisteritiedot on yhdistetty tässä laajuudessa koneellisesti vasta kahdelta vuodelta. Joissakin tapauksissa maatalon ja oikean oikeudellisen yksikön tiedot eivät välttämättä ole kohdanneet. Esimerkiksi sukupolvenvaihdostilanteissa aktiiviseksi yrittäjäksi valittiin se, jolla oli enemmän MVL mukaisia tuloja kyseisenä verovuonna.

Henkilöverotusta koskevissa tietokantatauluissa omat ja verotusyhtymästä saadut maatalouden tulot on laskettu yhteen, joten jos maatalousyrittäjä on juridiselta muodoltaan luonnollinen henkilö on lisäksi maatalousyhtymän osakas, niin hänen osaltaan taulukoissa on myös verotusyhtymien maatalouden tuloa.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilasto julkaistaan vuosittain. Veroaineistot valmistuvat lähes vuoden viiveellä viitevuoden päättymisestä, joten tilaston julkaisuviive on yli vuosi viitevuoden päättymisestä. Tilastouudistuksen takia vuoden 2005 tilaston viive on lähes kaksi vuotta. Jatkossa julkaisuaikataulua pyritään nopeuttamaan siten, että kokonaisuaineistoon pohjautuvat tiedot julkaistaan heti alkuvuodesta ja otokseen perustuvat tiedot noin kaksi kuukautta kokonaistietojen julkaisemisen jälkeen.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tilasto julkaistaan SVT:n Maa-, metsä- ja kalatalous sarjassa. Tilasto julkaistaan ainoastaan Tilastokeskuksen internet- palvelussa ja on sieltä tulostettavissa ilmaiseksi kaikille käyttäjille myös pdf-muodossa. Tilastoaineiston pohjalta voidaan suorittaa myös erityisselvityksiä asiakkaiden omien tarpeiden mukaan. Maa- ja metsätalousyriytysten taloustilaston otosaineistoja voidaan myös luovuttaa tutkimuskäyttöön käyttölupahakemuksen perusteella. Tietoja ei luovuteta tunnistettavassa muodossa Tilastokeskuksen ulkopuolelle (Tilastolaki 280/2004, Henkilötietolaki 523/1999).

6. Tilaston vertailukelpoisuus

Tämä tilasto korvaa viitevuodesta 1973 vuoteen 2004 saakka toimitetut Maatilatalouden yritys- ja tulotilaston, sekä Maatilatalouden tulo- ja verotilaston, joten vastaavia tietoja on saatavissa jopa yli 30 vuodelta. Tosin useat lainsäädännössä ja lähdeaineistoissa tapahtuneet muutokset vaikeuttavat vertailun tekemistä. Seuraavassa eräitä vertailua vaikeuttavia muutoksia:

- vuodesta 1994 lähtien rakennuksista alle 6 000 markan menojäännökset tuli poistaa kerralla
- vuodesta 1995 lähtien suurin osa maataloista on arvonlisäverovelvollisia, jolloin näiden tilojen tulot ja menot eivät sisällä arvonlisäveroja
- vuodesta 1995 lähtien maitokiintiöt luettiin mukaan maatalouden varoihin
- vuonna 2004 maatalouden verolomake uudistettiin täydellisesti sisällön osalta ja veroaineiston osalta siirryttiin kokonaisuaineistoon
- vuodesta 2004 lähtien tilastoyksikkö ja tilaston perusjoukko on määritelty uudella tavalla

Henkilöverotietojen vertailussa on huomioitava seuraavat seikat: vuonna 1993 siirryttiin luonnollisten henkilöiden ja kuolinpesien ansio- ja pääomatulojen osalta erilliseen verotuskohteluun. Yhtymät eivät enää olleet erillisiä verovelvollisia vaan niiden tulo on jaettu vuodesta 1993 lähtien kokonaan osakkaille. Tuolloin vähennysjärjestelmään tehdyt suurimmat muutokset koskivat korkojen vähennysoikeuksia. Muut muutokset koskivat mm. tulolähdejakoja, veronsaajia ja verotusmenettelyä. Tulolähteitä ovat elinkeinotoiminnan tulolähde, maatalouden tulolähde ja henkilökohtaisen tulon tulolähde. Metsätalouden tulo ei ole kuulunut vuodesta 1993 maatalouden kanssa samaan tulolähteeseen vaan henkilökohtaisiin tuloihin. Tulolähdejaon muutos merkitsi sitä, että tappioita ei voinut enää vähentää toisen tulolähteen tuloista (poikkeuksena kuitenkin pääomatuloista vähennettävät tulolähteen tappiot).

Vertailu muihin samaa ilmiöaluetta kuvaaviin tilastoihin

Tilastokeskuksen julkaisemat Tulonjakotilasto ja Kulutustutkimus ovat otostutkimuksia, jotka sisältävät tulo- ja kulutustietoja eri väestöryhmistä. Näissä tilastoissa maatalousyrittäjät ovat mukana yhtenä sosioekonomisena ryhmänä. Tilastoyksikkönä on kotitalous. Kotitalouden muodostavat kaikki ne henkilöt, jotka asuvat ja ruokailevat yhdessä tai jotka muuten käyttävät yhdessä tulojaan. Tulonjakotilastossa ja Kulutustutkimuksessa on muutamia määritelmäeroja ja lisäksi tiedot saattavat erota otanta- ja tuotantomenetelmistä johtuvista syistä.

Tulo- ja varallisuustilasto perustuu verotustietoihin ja se laaditaan rekisteriaineistosta. Tulo- ja varallisuustilaston tilastoyksikkönä on yksityinen henkilö. Tulo- ja varallisuustilaston kuvaama ilmiöalue on suppeampi kuin Tulonjakotilaston tai Kulutustutkimuksen.

Kansantalouden tilinpidon maataloussektoria kuvaavat käsitteet poikkeavat tämän tilaston käsitteistä. Huomattavia eroja syntyy esimerkiksi tukien käsittelyssä, suoriteperusteisuudessa, tutkimuskohteessa ja lähdeaineistossa.

Maatilarekisteri on Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen julkaisema tilasto, joka sisältää tietoja maatilojen lukumääristä, maankäyttölajien pinta-aloista, omistussuhteista, tuotantosunnista sekä viljelijöiden ikärakenteesta. Maatilojen peltopinta-alaa mitataan hallinnassa olevan pellon avulla, mikä on vähintään yhtä suuri kuin viljelty pinta-ala. Maatilarekisterin perusjoukkoon kuuluvat sellaiset maatilat, joilla on viljelyksessään vähintään yksi hehtaari peltomaata, tai tilan taloudellinen koko on vähintään yksi eurooppalainen kokoyksikkö (ESU) eli 1200 euroa. Tästä tilajoukosta käytetään myös nimitystä tilastollinen maatilarekisteri. Maatilarekisteri laaditaan pääasiassa maaseutuelinkeinorekisteristä saatavien tietojen perusteella. Tietoja täydennetään tukea hakemattomien tilojen osalta suoralla tilastokyselyllä. Maatilarekisterissä ei ole veromuodollisia vaatimuksia.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tilastossa käytettyjen käsitteiden osalta pyritään noudattamaan verohallinnon käyttämiä käsitteitä siltä osin kun tiedot koskevat veroaineistosta laskettuja tuloksia. Suurimmat erot aikaisempiin maatilatalouden tulotilastoihin verrattuna on tapahtunut kohdeperusjoukon määrittelyssä. Aiemmin tilaston perusjoukko muodostettiin yksinomaan maatilarekisterin pohjalta, jolloin myös tilastoyksiköstä käytettiin nimitystä maatila. Tässä tilastossa termi maatila kuvaa lähinnä yrityksen toimipaikkaa, joten tilastoyksiköstä käytettävällä termillä ”maatilayritys” halutaan selkeyttää eri käsitteitä. Uusi tilasto selventää myös käsitettä tilojen aktiivisuudesta ja passiivisuudesta: vaikka tilastollisesta maatilarekisteristä käytetään myös nimitystä ”aktiivitulojen rekisteri”, kuuluu maatilarekisterin tilojen joukkoon sellaisia yksiköitä jotka verottaja tulkitsee ns. harrastetiloiksi ja siten tiloilta mahdollisesti saatavia tuloja ei veroteta MVL:n mukaan. Toisaalta yli 70000 MVL:n alaista yksikköä toimii myös ns. passiivituloilla. Nämä yksiköt saavat esimerkiksi MVL:n alaisia maan vuokratuloja. Uuden tilastoaineiston perusteella on siten ensimmäistä kertaa mahdollisuus tehdä päätelmiä myös passiiviyksiköiden tuloksista.

Maatalousverotus perustuu ns. kassaperusteiseen tilinpitoon, joten vertailtaessa tämän tilaston tietoja suoriteperusteisesti laskettuihin tuloksiin on muistettava kyseisten kirjanpitokäytäntöjen erot. Verotilinpäätöksistä saatujen tietojen tarkastelussa on muistettava, että ne sisältävät ainoastaan veronalaiset tulot ja menot, sekä varat ja velat.

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Maa-, metsä- ja kalatalous 2007

Lisätietoja

Hannu Maliniemi (09) 1734 2796
Vastaava tilastojohtaja:
Ari Tyrkkö

skt.95@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 4C
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1797-304X (pdf)
ISBN 978-952-467-761-5 (pdf)